

dr hab. Konstancja Pleskaczyńska prof. UAP
Wydział Architektury Wnętrz i Scenografii
Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

RECENZJA

dorobku twórczego, naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz dzieła habilitacyjnego Pani **dr Mirosławy Jarmołowicz** w postępowaniu habilitacyjnym wszczętym dnia 19 marca 2019 r (BCK-VII-L-7647/19).

Dr Mirosława Jarmołowicz jest absolwentką kierunku architektura na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Szczecińskiej. Jako inżynier architekt pracowała w biurach projektowych, m.in. Biurze Projektów Budownictwa Ogólnego „Miastoprojekt” w Szczecinie, w 1998 roku otworzyła własną pracownię projektowo-budowlaną działającą przez 10 lat. Dr Jarmołowicz jest również dyplomowanym rzeczoznawcą majątkowym. Równoległe z działalnością projektową, architektoniczną, zajmowała ją aktywność twórcza – rysunek, fotografia i malarstwo, które prezentowała na wystawach indywidualnych. Od 1996 roku związana była z Wyższą Szkołą Sztuk Użytkowych w Szczecinie początkowo w charakterze asystenta, a następnie, po obronie pracy doktorskiej w 2002 roku – adiunkta na kierunku architektura wnętrz. W latach 2005-2006 pełniła funkcję prodziekana Wydziału Grafiki i Architektury Wnętrz. Od 2010 roku jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Akademii Sztuki w Szczecinie, była pierwszym dziekanem Wydziału Sztuk Wizualnych (2010-2013), ponadto pełniła i nadal pełni wiele różnych funkcji m.in. jako członek Rady Programowej Kierunku, Uczelnianego Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia. Jest także pełnomocnikiem rektora ds. rozwoju w Szkole Wyższej im. Bogdana Jańskiego w zakresie tworzenia nowego kierunku artystycznego w tej uczelni.

Niniejsza opinia sporządzona została na podstawie dostarczonych materiałów:

- Tom 1 – „Autoreferat”;
- Tom 2 – „Prezentacja osiągnięcia artystycznego. Projekty artystyczne w przestrzeniach publicznych XIX-wiecznej zabudowy Szczecina”;
- Tom 3 – „Dorobek projektowy”;
- Tom 4 – „Dydaktyka”
- Tom 5 – „Dorobek artystyczny”.

Wszystkie tomy opracowane zostały samodzielnie przez Autorkę, układ graficzny jest czytelny i przejrzysty. Cytaty wprowadzono w sposób właściwy. Jedyne zastrzeżenie jeśli chodzi o skład budzi pozostawienie jednoliterowych wyrazów „wiszących” na końcu wierszy, czyli tak zwanych sierot oraz podwójne spacje w tekście.

Ocena dorobku twórczego

Dr Jarmołowicz z wykształcenia jest inżynierem architektem, jednakże jej wrażliwość, umiejętność dostrzegania indywidualnych potrzeb, świadomość znaczenia sztuki dla humanizowania przestrzeni kazały jej pójść inną drogą, niż uczestniczenie w powszechnej w pewnym okresie produkcji ustandaryzowanego budownictwa mieszkaniowego. Na przestrzeni lat Autorka parała się wieloma dziedzinami twórczości artystycznej – fotografią, malarstwem, rysunkiem, sztuką użytkową. Swe prace prezentowała na wystawach indywidualnych i zbiorowych. W wykazie dorobku projektowego

Ocena dorobku dydaktycznego

Praca dydaktyczna dr Jarmołowicz związana jest z początkiem tworzenia kierunku architektura wnętrz w Wyższej Szkole Sztuki Użytkowej w Szczecinie, bogaty wachlarz doświadczeń w różnych dziedzinach znalazł odzwierciedlenie w różnorodności prowadzonych zajęć: z perspektywy i geometrii wykreślnej, z rysunku projektowego, projektowania detalu architektonicznego oraz podstaw fotografii.

Na szczególną uwagę zasługuje, moim zdaniem program zajęć z perspektywy i geometrii, podczas których studenci, oprócz rzeczowej nauki zasad odwzorowywania rzeczywistości mają za zadanie zinterpretować rysowaną przestrzeń, nadać jej pewną ekspresję ukazaną za pomocą artystycznych środków wyrazu, ujawniając w ten sposób swój emocjonalny stosunek do obserwowanej przestrzeni. W pracach dotyczących detalu architektonicznego widoczne jest rzetelne podejście do kwestii rysunku technicznego, ale równie istotne jest poszukiwanie indywidualnych, autorskich rozwiązań.

Tę samą zasadę przenikania się różnych dziedzin widać w programie zajęć z podstaw fotografii, gdzie dużą rolę w poznawaniu świata przez obiektyw aparatu odgrywa matematyka i logika, dzięki czemu analiza obrazu wydaje się bardziej pogłębiona. Niebanalne prace studenckie wskazują na ich zaangażowanie, pomysłowość i spostrzegawczość, umiejętnie wydobyte przez prowadzącą, która zachęca do ciekawych poszukiwań również poprzez inspirujące tematy. Warto wspomnieć, że przez wiele lat Habilitantka uczestniczyła w cyklicznym konkursie fotograficznym „Matematyka w obiektywie”, organizowanym przez Wydział Matematyki Uniwersytetu Szczecińskiego. Po zdobyciu wielu nagród dr Jarmołowicz zaproszona została do grona jurorów Konkursu.

Ważnym wątkiem działalności dydaktycznej są organizowane przez Habilitantkę plenery i warsztaty. W 2011 roku dr Jarmołowicz została nagrodzona za działalność związaną z ratowaniem zabytków Pomorza Gdańskiego przez Metropolię Szczecińsko-Kamieńską za przeprowadzenie warsztatów architektonicznych, podczas których studenci sporządzili dokumentację obiektów zabytkowych.

Ciekawe spostrzeżenia na temat koncepcji kształcenia, z którymi się całkowicie zgadzam, odnajdujemy w Autoreferacie. Autorka wskazuje na ogromne znaczenie odręcznego rysunku w rozwijaniu wyobraźni przestrzennej i w zrozumieniu przestrzeni, proporcji, skali i konstrukcji o wiele bardziej efektywne niż poprzez komputerowe iluzje trójwymiarowej rzeczywistości. Dodatkowym walorem takich prac jest wydobycie indywidualizmu, ekspresji gestu, które wyczytać można z odręcznego rysunku.

Ocena Autoreferatu oraz Dzieła habilitacyjnego

Jako osiągnięcie artystyczne aspirujące do roli dzieła habilitacyjnego Autorka wskazała projekt artystyczny „Miasto dla sztuki – miasto dla każdego”, zrealizowany w 2017 roku w ramach programu ogłoszonego przez Miasto Szczecin pod hasłem „Niwelacja błędów infrastrukturalnych poprzez sztukę ulicy – street art”. Program ten miał na celu rewaloryzację zdegradowanych kwartałów historycznej zabudowy Szczecina.

Autorka na arenę swych działań artystycznych wybrała przestrzenie trzech zaniedbanych podwórz w XIX-wiecznych kamienicach szczecińskich. Tematem takich miejsc Autorka interesowała się od lat dokumentując podwórza starych kamienic, które ulegały coraz większej degradacji zwłaszcza w okresie natężonego zachwyty wielką płytą. Mało tego – podwórza historycznych kamienic to dla Autorki środowisko znajome od wczesnego dzieciństwa, gdyż w takim właśnie otoczeniu się wychowywała. Być może ten fakt wywarł największy wpływ na znajomość zasad funkcjonowania tej specyficznej, półprywatnej przestrzeni, swoistego buforu pomiędzy mieszkaniem a ulicą, zrozumienie ich znaczenia

styku nieba i ziemi w tej odizolowanej od świata przestrzeni. Podobnie rzecz się ma w projekcie „Drzewa na jesiennym dywanie”, w którym drzewa, widoczne tylko za murem, zaistniały na podwórzu za sprawą trzech zadaszonych form z intrygującymi zdjęciami drzew ujętych z różnej perspektywy. Sprawia to wrażenie obserwowania ich z wielu stron, koron z lotu ptaka, pni z żabiej perspektywy, liści widzianych z bliska. Przyroda zaczyna nas otaczać. Niezwykły efekt „ożywiania” owych fotografii ma miejsce jesienią, gdy opadają prawdziwe liście z pobliskich, oddzielonych murem drzew.

Dużym walorem wszystkich realizacji jest stosowanie autorskich fotografii, nawiązujących przede wszystkim do natury, choć przez swą niejednoznaczność skłaniających do refleksji, odnajdywania różnych interpretacji. Ciekawie rozwiązane są funkcje poszczególnych elementów. Autorka podkreśla, że zależało jej na możliwości wprowadzania zmian, na kontynuowaniu projektu i jego modyfikowaniu w oparciu o wnioski z użytkowania przestrzeni. Projekty mogą ewoluować, zmieniać się, wzbogacać.

Wielką wartością działań dr Jarmołowicz jest ich społeczne oddziaływanie, dotarcie, poprzez sztukę do wrażliwości mieszkańców zdegradowanych dzielnic. Szczere intencje Autorki przyniosły oczekiwany efekt – polepszenie jakości życia mieszkańców, poprzez uczynienie ich najbliższego, półprywatnego otoczenia wyjątkowym oraz poprzez ożywienie ich społecznej więzi, wzmocnienie poczucia wspólnoty i współodpowiedzialności za użytkowaną razem przestrzeń.

Konkluzja

Pani dr Mirosława Jarmołowicz jawi się jako osoba poszukująca, ciekawa świata i ludzi, skupiona, pełna pokory obserwator. Potrafi łączyć różne dziedziny sztuki i nauki dla uzyskania pełniejszej wypowiedzi artystycznej. W ów szeroki, wieloaspektowy wachlarz możliwości poznawania i interpretacji świata włącza swoich studentów, z pewnością z dużą korzyścią dla nich. W dziedzinie projektowania przestrzeni niezwykle istotny jest dla niej dialog z użytkownikami, posługiwanie się językiem sztuki dla pełniejszego zrozumienia ich charakteru, stylu życia i potrzeb. Projekty przestrzeni podwórzy, przedstawione jako dzieło habilitacyjne są w istocie reprezentatywne dla ukazania kompleksowego sposobu działania dr Jarmołowicz: analizowania zastanych przestrzeni, badania potrzeb użytkowników i ich projektowej interpretacji, wreszcie łączenia w projekcie różnych gałęzi twórczości – od rysunku poprzez fotografię aż po sztuki użytkowe. Cechuje ją także poczucie odpowiedzialności za projekt, chęć jego modyfikacji w oparciu o partycypację wspólnoty mieszkańców. Głębokie przemyślenia i refleksje zawarte w Autoreferacie i opisie dzieła dopełniają stworzony projekt i ugruntowują nas w przekonaniu, że działania projektowe są przemyślane i nieprzypadkowe.

Zarówno dokonania artystyczne, jak i dorobek dydaktyczny i organizacyjny, a przede wszystkim projekt wskazany jako dzieło habilitacyjne wraz z Autoreferatem w mojej ocenie zasługują na wielkie uznanie, zatem z całym przekonaniem popieram wnioski o nadanie dr Mirosławie Jarmołowicz stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej – sztuki projektowe.

Poznań, 20 września 2019 r.